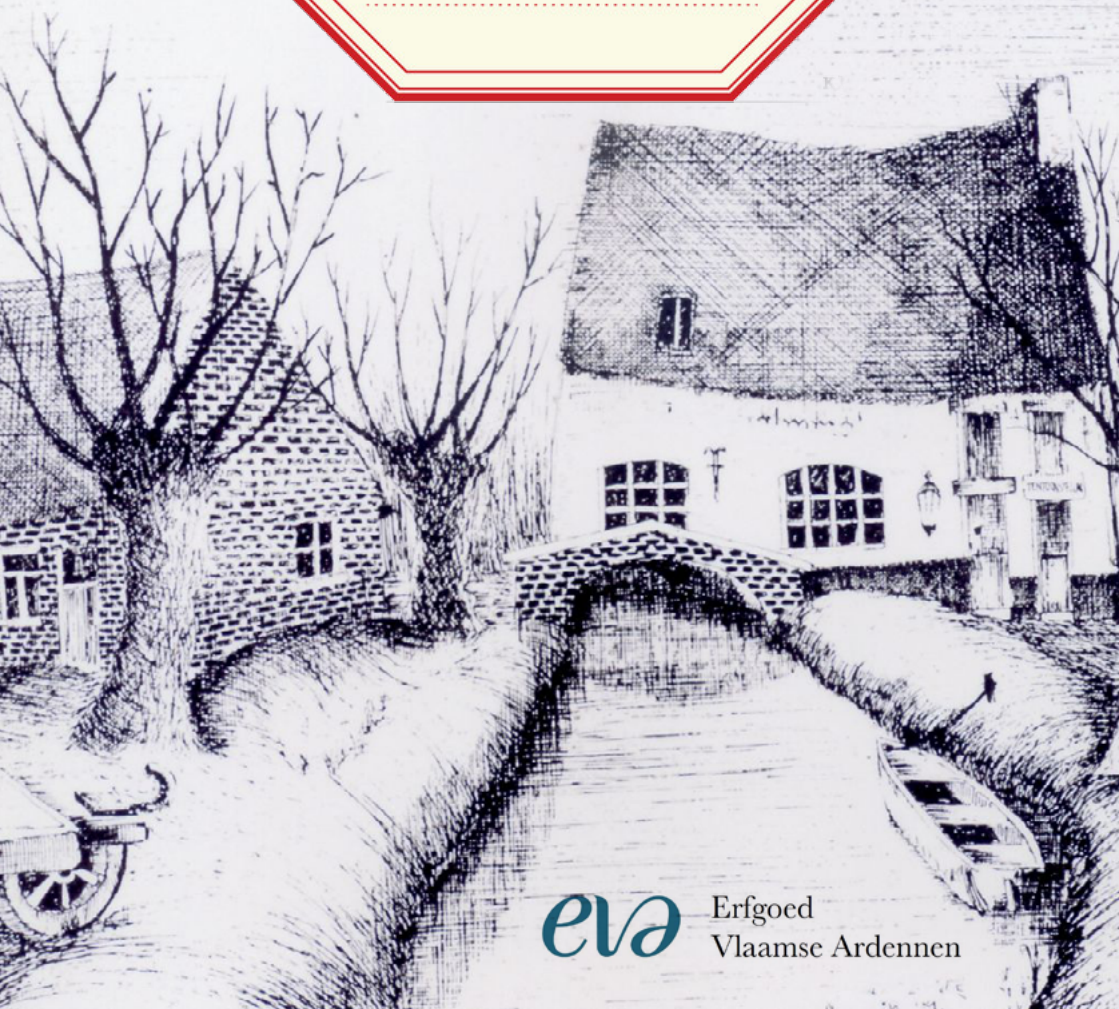

Mijn
Erfgoed boekje

Hallo!
Ik ben Myrdin. Ik ben een
kleine reus.
En ik ben erfgoed.

**ZIJN ER IN JOUW DORP OF STAD OOK REUZEN?
DIT KAN JE OPZOEKEN OP DE WEBSITE WWW.LECAVZW.BE
ZOEK BIJ TRADITIES.**

WAT IS DAT, ERFGOED?

Erfgoed is alles waarvan we graag willen dat het blijft bestaan.
Erfgoed is alles wat we willen doorgeven aan de volgende generaties.
Dat zijn onze kinderen en onze kleinkinderen.

Gebouwen kunnen erfgoed zijn, maar ook tradities zoals het
sinterklaarfeest of een reuzenstoet of klompen maken.

Erfgoed is overal om je heen!
Met dit erfgoedboekje leer je de geheimen van het erfgoed kennen!

HIER ZIE JE ALLERLEI VOORBEELDEN VAN ERFGOED.

Plaats de juiste letter in het vakje
en vind een erfgoedspelletje dat je zeker kent!

Mattentaart --I
Toepkapel Brakel --N
PoppenSpel --K
Brakelhoen --H
Reuzen van Eine --E
Fiertel Ronse --N
Molen ter rijst --E
Manden vlechten --L

Ga je met mij mee op ontdekking?

VERHALEN

ONTDEKKEN

Je kent vast wel sprookjes zoals dat van roodkapje en sneeuwwitje.

Ook deze sprookjes zijn erfgoed!

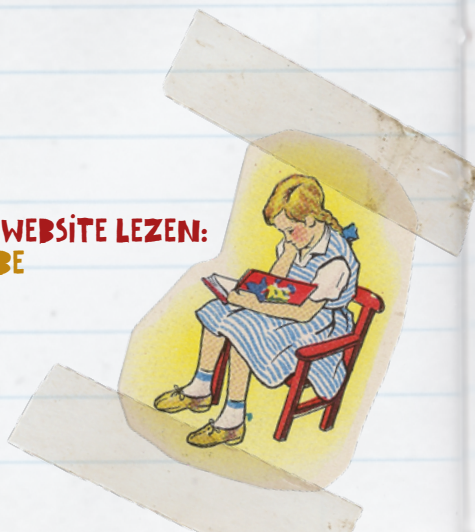
Want mensen vertellen ze al eeuwen lang aan elkaar.

Hier lees je een volksverhaal uit Viane in Geraardsbergen:

In Viane woonde vroeger een reus. Op een dag besloot de reus de streek te verlaten. Onderweg bleef de reus met zijn twee benen in de grond steken. Daardoor ontstonden twee diepe putten op de Herhout in Tollembeek. Na veel getrek en gesleur kon hij zich losmaken en ging hij langs Tollembeek in de richting van Geraardsbergen. Op de grens van Atembeke en Galmaarden gooide de reus de modder van zijn rechtervoet. Dat pak modder werd de Bosberg. Wat verderop deed de reus hetzelfde met zijn linkervoet, waardoor op die plaats de Oudenberg ontstond.

**HEEL WAT OUDE VERHALEN KAN JE OP DEZE WEBSITE LEZEN:
WWW.VOLKSVERHALENBANK.BE**

DOEN

Maak je eigen schaduwtheater!

Teken sprookjesfiguren op een blad.
(je kan ook zelf figuren verzinnen!)

Knip ze uit en plak ze op een stokje.

Maak de kamer donker en plaats een spotlicht.

Nodig vrienden en familie uit om te komen kijken.

Je schaduwspel kan beginnen!!
Beweeg je figuren tussen het licht en de muur,
en je verhaal verschijnt!

SPELEN

ONTDEKKEN

DOEN

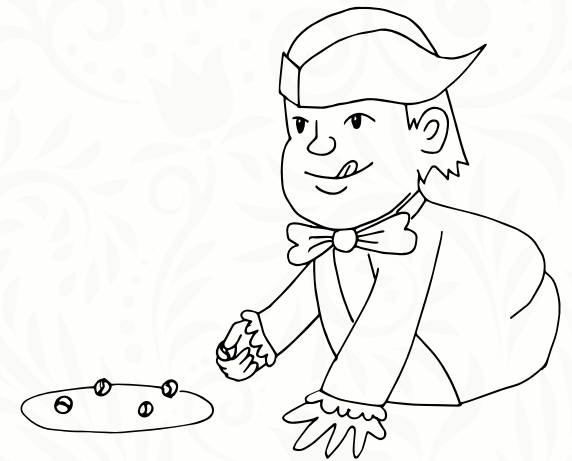
**Welke spelletjes speelden je mama en papa?
En je grootouders?
Vraag het eens aan een volwassene.**

Spelletjes die mijn ouders of grootouders speelden:

.....
.....

Welk spelletjes heb jij al gespeeld? Kleur de bolletjes.

- Touwtje springen
- Knikkeren
- Hinkelen
- Kaatsebal
- Handjeklap
- Haasje-over
- Tikkertje
- Zakdoekje leggen
- Elastiek springen

**EEN NIEUW SPELLETJE LEREN IS LEUK!
VRAAG AAN IEMAND OM JE ÉÉN VAN DE
BOVENSTAANDE SPELLETJES TE LEREN DIE JE NOG
NOOIT GESPEELD HEBT. DAN KAN JIJ HET NA DE
VAKANTIE AAN DE KINDJES OP SCHOOL LEREN.**

**OP YOUTUBE KAN JE OOK LEUKE IDEEËN VINDEN. ZOEK NAAR
"KINDERSPELLETJES VAN VROEGER".**

Dit schilderij werd bijna 500 jaar geleden gemaakt.
De schilder heet Pieter Bruegel de Oude. Hij schilderde graag het
dagelijks leven. Je ziet dat de kinderen in die tijd veel spelletjes
kenden. Herken jij een spelletje dat wij nu nog altijd spelen?
Ook spelletjes kunnen erfgoed zijn!

Antwoord:

ETEN

Streekproducten zijn eten en drinken die hier al heel lang gemaakt worden en uniek zijn voor de streek.

Dit is lekker erfgoed!

**Het hulpje van de kok schudde de menu-kaart door elkaar!
Kan jij de woorddelen weer goed verbinden?**

Streekproducten

koek

matten

kers

trippen

ever

witte

elaring

jen

eling

taart

bruin

bier

geut

water

GERECHTEN OF GEBRUIKEN AAN TAFEL
KUNNEN OOK ERFGOED ZIJN!

Let eens goed op als je ergens anders gaat eten. Bijvoorbeeld bij een vriendje of vriendinnetje thuis of op restaurant?

Is het eten anders dan bij jou thuis? Wat is er verschillend?

Zijn er andere gebruiken aan tafel?

Zelf koken!

Veel mensen vinden iets extra lekker omdat hun ouders of groot-ouders het vroeger klaarmaakten.

Vraag aan je mama, papa, oma of opa wat zij vroeger graag aten. Maak dit gerecht of dessert samen klaar.

MIJN TRAGE WEG

Een trage weg is een klein wegje waar geen auto's kunnen rijden.
 Vaak bestaan deze wegjes al honderd jaar of meer!
Dat is erfgoed!

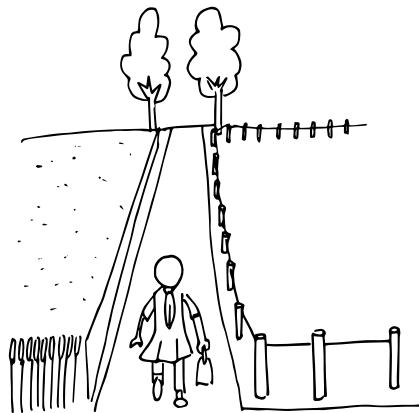

Opdracht: Ga op zoek naar een trage weg in je buurt.
 (Doe dit samen met een volwassene)

HOE ONTDEK JE EEN TRAGE WEG?
 1 - STIPPEL EEN WANDELING UIT VIA:
WWW.WANDELKNOOPPUNT.BE

2 - GEEN KNOOPPUNTEN IN JE BUURT?
GA NAAR EEN TOERISTISCH INFOKANTOOR.
ZIJ KUNNEN JOU DE TRAGE WEGJES
EN WANDELROUTES AANWIJZEN!

"MIJN OMA GING TE VOET NAAR
 SCHOOL. DAARVOOR MOEST ZIJ EXTRA
 VROEG OPSTAAN. HET WAS 11KM TE VOET,
 EN DAT DEED ZIJ ELKE DAG! HEEN EN
 TERUG, LANGS KLEINE PAADJES TUSSEN
 DE VELDEN"

Vraagjes over jouw trage weg:

Vind je een bordje met de naam van de weg?
 Het wegje heet: _____

Wie kan hier er allemaal passeren?
 (traktoren, fietsen, voetgangers, auto's brommers)

Wie kan er niet passeren?

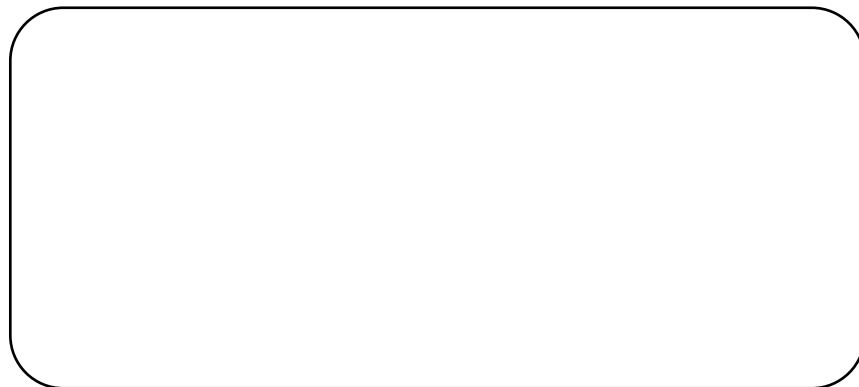
Loopt het wegje naar een dorp
 of naar een kerk of ergens anders heen?

Wat zie je als je op het wegje loopt? (Kapelletje, velden,)

Zie je ook iets van vroeger?:
 (oude kasseien, een slagboom, een kapelletje)

Opdracht: Maak onderweg een tekening van jouw trage weg.

MIJN BUURT

Onroerend erfgoed is erfgoed dat je niet kan verplaatsen (verroeren).

Bijvoorbeeld een kerk, een oude boerderij of een kapelletje.

Ook speciale of oude bomen kunnen onroerend erfgoed zijn!

JE KAN OP DE ERFGOEDBANK VAN DE VLAAMSE ARDENNEN ZOEKEN NAAR OUDE FOTO'S VAN JOUW DORP OF STAD.

HOE? GA NAAR WWW.ERFGOEDBANKEVA.BE
TYP DE NAAM VAN JE DORP OF STAD IN HET ZOEKVELD
EN CLIK OP "ZOEKEN".

Opdracht: Kies een oude foto op de erfgoedbank. Print de foto af en ga samen met een volwassene op zoek naar die plek. Kijk en ontdek hoe de omgeving veranderd is.

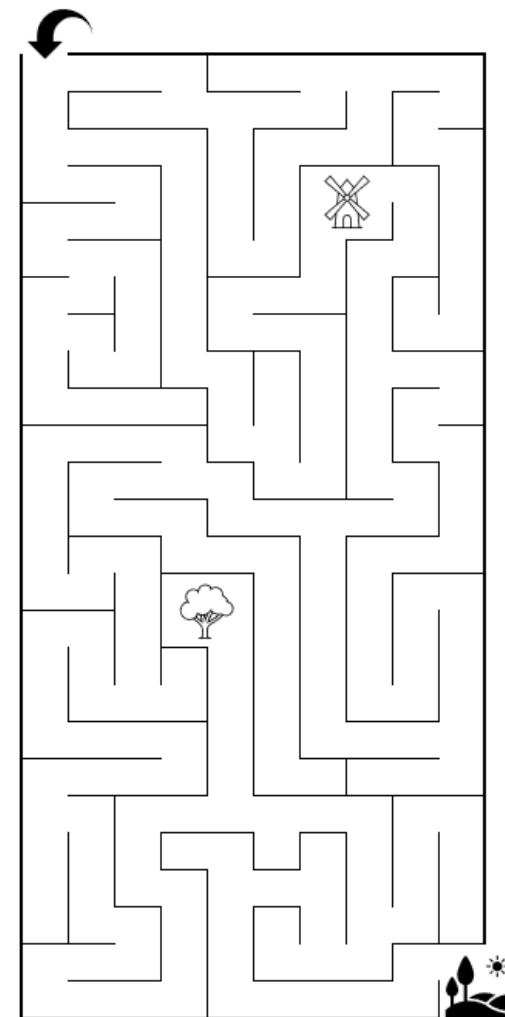

Opdracht: Kleur alles wat onroerend erfgoed is.

Opdracht: Ga zelf op stap en speur naar onroerend erfgoed in je straat of buurt. Vink hier aan wat je hebt gezien:

- Boerderij
- Kapelletje
- Kerk
- Trage weg
- Herenhuis
- Oude villa
- Molen
- Kasseistrook
- Oude boom
- Kasteel
- Archeologische site
- Landschap
- Park
- Bomenrij
- Graf
- Nog iets anders

De Vlaamse Ardennen zitten vol kleine verrassende wegen, volg het doolhof en passeer de erfgoedplekjes!

BEROEPEN EN AMBACHTEN

ONTDEKKEN

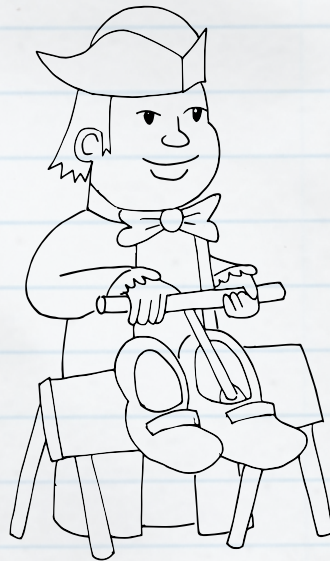
DOEN

Een ambacht is een werk waarbij je iets met je handen maakt.
Dit is ook erfgoed!

Sommige ambachten zijn verdwenen, ze hadden mooie namen zoals wisselwachter, klompenmaker, touwslager, bezembinder of ganzenvanger.

Andere ambachten bestaan nog steeds: smid, slager, bakker, timmerman...

Opdracht: Ga op zoek naar een ambachtsman of vrouw in je buurt. Misschien kan je wel een bezoekje brengen!

JE KAN VEEL AMBACHT-ATELIERS TERUGVINDEN OP DE WEBSITE WWW.DAGVANDEAMBACHTEN.BE

Zelf touw maken van brandnetels:

- Knip grote brandnetels af
- Laat ze drogen zodat ze niet meer prikken.
- Breek de houtige stukjes er uit, zodat de vezels overblijven.
- Nu kan je de vezels vlechten of twijnen (draaien).

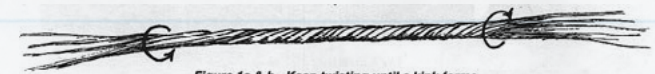
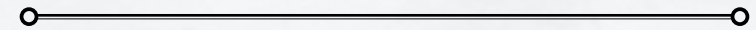
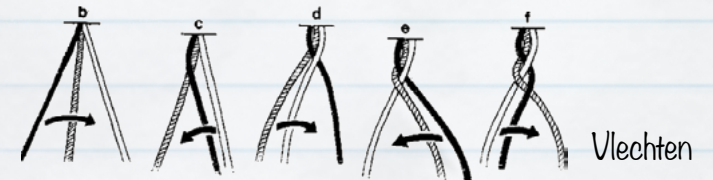

Figure 1a & b - Keep twisting until a kink forms.

Twijnen

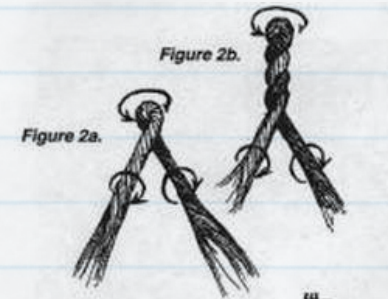

Figure 2a.

Figure 2b.

TUIN

ONTDEKKEN

DOEN

Ken jij iemand met een moestuin? Ga eens een kijkje nemen. Wat is nu rijp? Wat is niet rijp?

Vroeger kon je niet zomaar alles kiezen in de winkels zoals nu. Maar toen kocht of at je hetgeen rijp was.

Kan je de groenten en fruit verbinden met het juiste seizoen?

Aardpeer
Pompoen
Asperges
Boontjes

LENTE
ZOMER
HERFST
WINTER

Rabarber
Stoofpeer
Walnoot
Pruim

Ook dieren kunnen erfgoed zijn.

Dat heet levend erfgoed.

Vaak verwijst hun naam naar de plaats waar de soort gekweekt wordt.

Opdracht: Verbind deze oude dierenrassen uit de Vlaamse Ardennen met de juiste naam. Plaats de juiste letter in het vakje en je krijgt een woord.

- Huttegemse eend
- Brakelhoen
- Ronsenaar

I

K

P

Opdracht: Doe een interview met de moestuinier.
Deze vragen kan je stellen:

-Van wie heb je leren moestuinieren?

-Welke groenten of fruit kweek je het liefst?

-Wat groeit er nu allemaal in je moestuin?

-Vroeger liet men steeds enkele groenten helemaal bloeien om later zaad van te nemen. Staan er nu groenten in bloei?

-Kan je een geheim kneepje van het vak vertellen?

MEER WETEN OVER LEVEND ERFGOED?
KIJK OP DE WEBSITE VAN STICHTING LEVEND ERFGOED: SLE.BE

MUZIEK

ONTDEKKEN

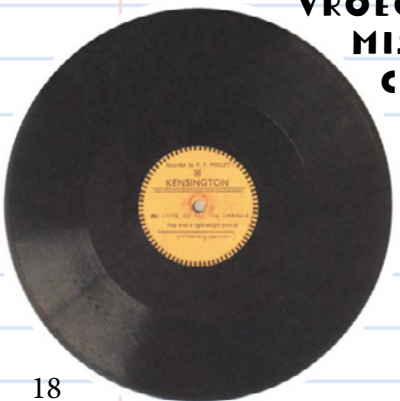
Volksmuziek komt over al in de wereld voor. Vaak is de muziek gezongen. De liederen worden door de ouderen aangeleerd aan de jongeren.

Omdat de muziek steeds weer aangeleerd wordt, ontstaan er vaak kleine veranderingen. Bijvoorbeeld Hoe zing jij het liedje "iene miene mutte"?

Vraag nu aan één van je ouders of grootouders hoe zij het zelfde liedje zingen

Duid de verschillen aan in de tekst.

HEB BEN JOUW OUDERS OF GROOTOUDERS NOG MUZIEK VAN VROEGER? VRAAG ER EENS NAAR. MISSCHIEN TONEN ZE JOU WEL EEN CASSETTE, OF EEN VINYLPLAAT

DOEN

Opdracht: zelf muziek maken.
Kies een liedje dat je heel goed kent. Verander nu de tekst en zing over dingen die je vandaag gedaan hebt.

Je kan er muziek bij maken met een zelf gemaakt instrument!

**"WIST JE DAT ER VROEGER FLUITJES
WERDEN GEMAAKT VAN WILGENTAKJES,
FLUITEKRUID EN ZEELS VAN BEENDEREN?"**

FAMILIE

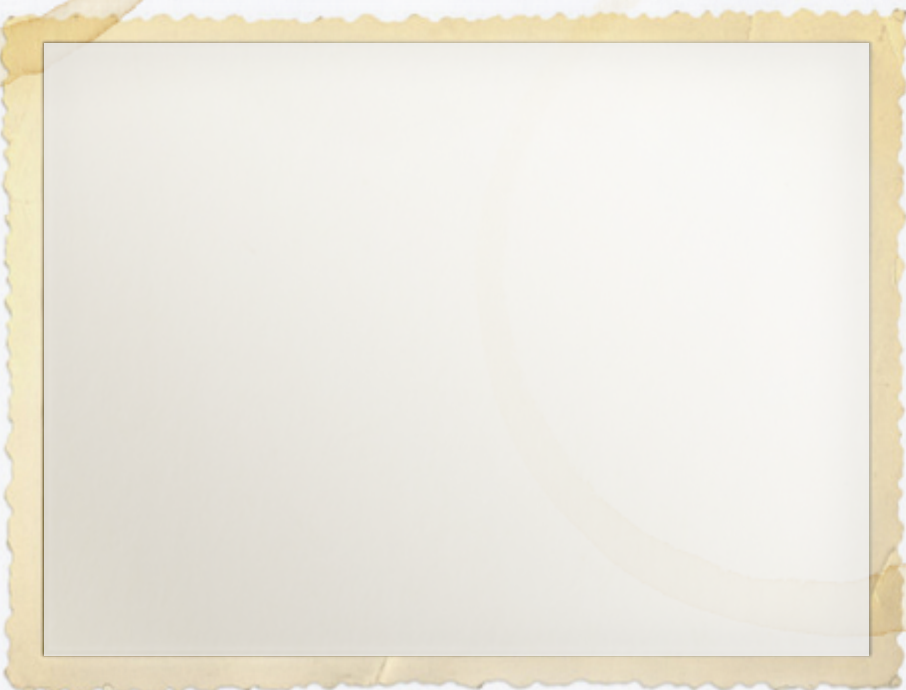
ONTDEKKEN

DOEN

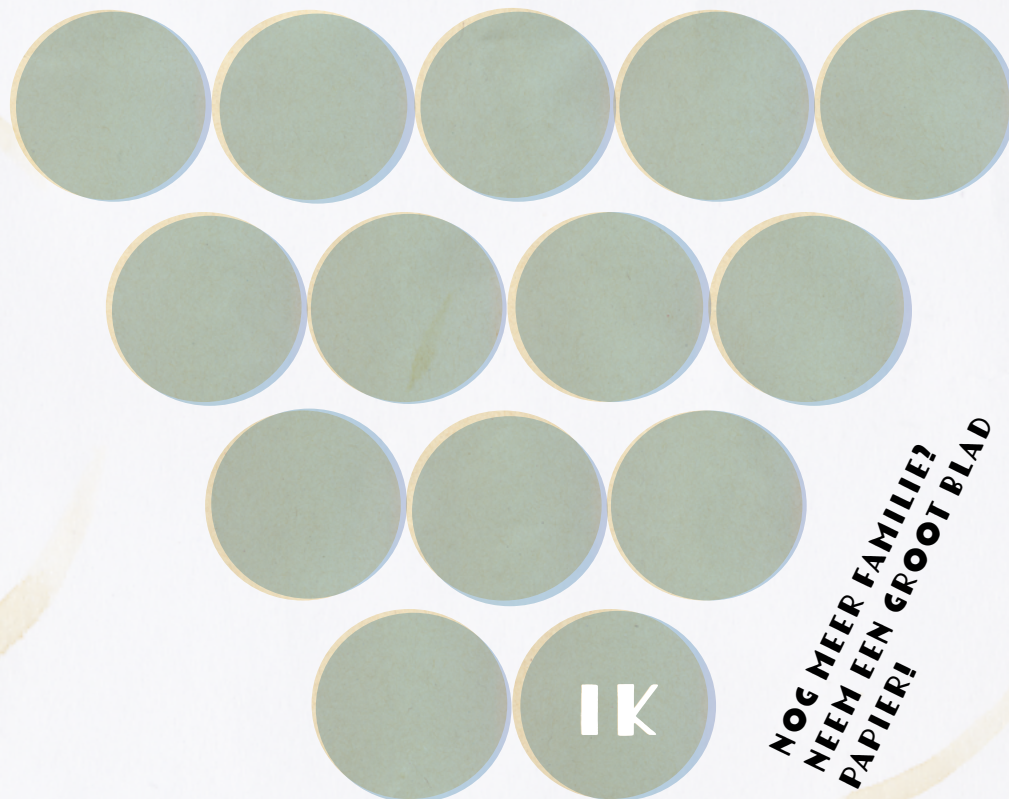
Ga op zoek naar een oude foto, van je ouders of grootouders.

Welk verhaal hoort bij de foto? Plak een kopie van de foto hier (of teken de foto na) en schrijf het verhaal kort op.

Vraag aan je mama en papa hoe je grootouders en overgrootouders He(et)ten. Schrijf alle namen in de bolletjes. Begin onderaan met jezelf. Daarboven komen je ouders. En zo verder. Verbind de bolletjes van ouders en kinderen met elkaar.

**NOG MEER FAMILIE?
NEEM EEN GROOT BLAD
PAPIER!**

VROEGER EN NU

Hiernaast zie je een oude kaart, van meer dan 200 jaar geleden (Ferraris kaart), en een moderne kaart uit het jaar 2020.

Als je goed speurt, zie je de gelijkenissen en de verschillen.

Zoek je mee?

Wat anders is:

- de oude verdedigingswallen zijn verdwenen
- de schelde is rechtgetrokken (straatje Smallendam was de Schelde!)
- de molen is verdwenen
- de grote weg 'N60' ontstaat
- vele bossen en weiden zijn nu bebouwd

Wat nog hetzelfde is:

- De Oude Markt en de Walburgistoren zijn nog identiek!
- de vorm en loop van de straatjes in het centrum. Kleur de identieke straatjes om de gelijkenissen beter te zien.

**ZOEK DE PRACHTIGE OUDE MAQUETTE VAN
 OUDENAARDE EENS OP WWW.ERFGOEDINZICHT.BE
 GEBRUIK DE ZOEKTERM NÉZOT.
 WAT EEN VERSTERKTE STAD WAS OUDENAARDE IN 1747!**

MUSEA

ONTDEKKEN

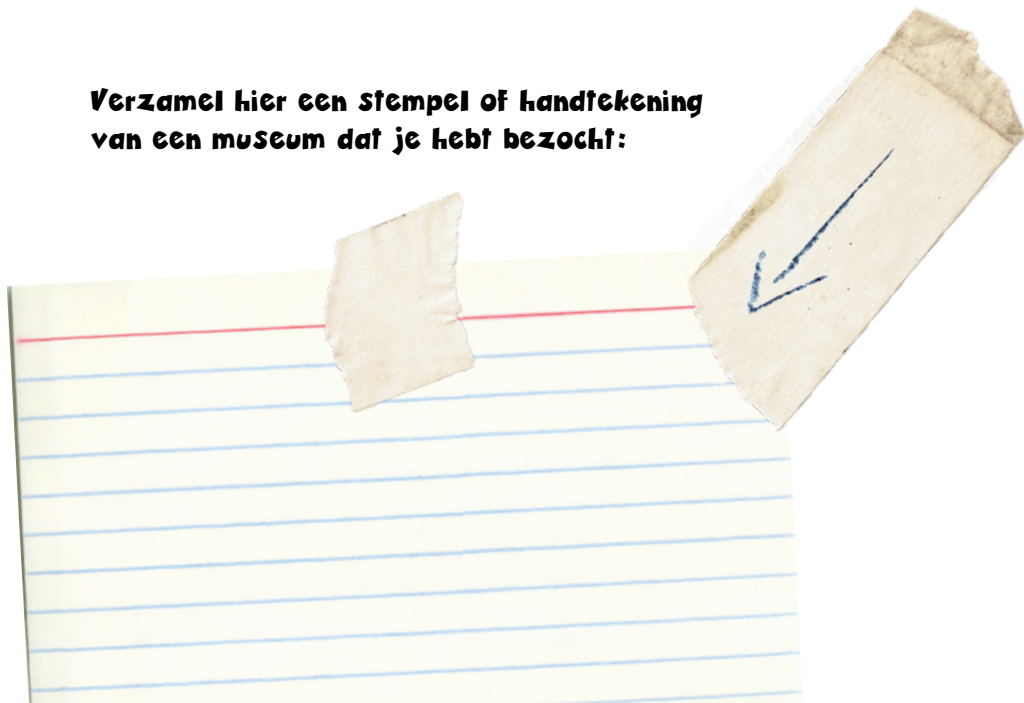
In de Vlaamse Ardennen kan je in heel wat musea gaan kijken naar dingen van vroeger.

Wil je iets weten over heeeeeeel lang geleden, dan kan je naar het archeocentrum van Velzeke of Ename gaan.

Wil je iets weten over 'nog niet zo heel lang geleden', dan kan je bijvoorbeeld naar het Museum voor Folklore in Zottegem gaan.

EEN LIJST MET ALLE MUSEA IN DE VLAAMSE ARDENNEN VIND JE OP DE WEBSITE WWW.BELEEFERFGOED.BE

Verzamel hier een stempel of handtekening van een museum dat je hebt bezocht:

DOEN

Als je geen museum kan bezoeken, dan kan je rondkijken in je huis of het huis van vrienden of familie.

Zie je hier ook dingen van vroeger?

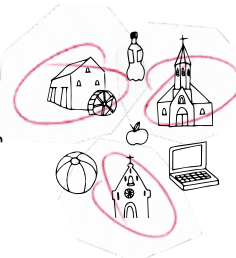
Maak een tekening van het mooiste of leukste dat je hebt gezien of plak een foto uit een folder:

OPLOSSINGEN

Erfgoedspelletje: HINKELEN
Spelletje op schilderij: haasje-over
Streekproducten: koekelaring - mattentaart
geuteling - witte trippen - waterkers
bruin bier - jenever.

Lente: asperges, rabarber
Zomer: boontjes, pruim
Herfst: pompoen, walnoot
Winter: aardpeer, stoofpeer
Oude dierenrassen: KIP

Mijn erfgoedlijst

Dit erfgoed heb ik al gezien of beleefd:

- Een lied zingen in een kerk
- Een malende molen zien
- Een kasseihelling opfietsen
- Meewerken in een natuurgebied
- Geutelingen eten
- Een reuzenstoet zien
- De Fiertel meewandelen
- Zelf een pot maken van klei
- Meerijden met een paardenkoets
- Een levend erfgoeddier verzorgen
- Slenteren langs een trage weg
- Een liedje leren in een andere taal
- Meedoen aan een erfgoedtraditie
- Brood bakken in een houtoven
- Een put graven en een scherf vinden

ZIN IN MEER? SNEL NAAR : WWW.BELEEFERFGOED.BE

Dit boekje werd gemaakt door Erfgoed Vlaamse Ardennen. Met steun van de gemeenten Brakel, Geraardsbergen, Herzele, Honebeke, Kluisbergen, Kruisem, Lierde, Maarkedal, Oudenaarde, Ronse, Wortegem-Petegem, Zottegem, Zwalm. Voor het project 'Erfgoed kleurt de Vlaamse Ardennen'.

Idee en uitwerking: Lien Urmel en Olmo Cornelis. Vormgeving: Erik Bulckens. Illustraties: Jonas Urmel. Geometrische patronen: Freepick. Fotomateriaal: Tekening voorpagina: Centrum voor Streekgeschiedenis Zottegem; Foto's: Heemkundige kring Bouveloo, Collectie Pannekoecke, Heemkring De Zwalm, Archief Oudenaarde, CVS Zottegem.

Verantwoordelijke uitgever: Joris Vandenhoucke, VARIANT, Zuidlaan 36 9630 Zwalm.

© Alle rechten voorbehouden.